

att Pierre Schori inte var intresserad av hennes mans öde. När hon gick fick hon tillsägelse att inte säga något till pressen

om samtalet med Schori. Armando Valladares kommenterade: "Kanske han inte ville utmana Fidels passionerade vrede".

CARL JOHAN LJUNGBERG:

En okänd international

Genom det svenska KDS litenhet kan man lätt tro, att kristdemokratin internationellt sett skulle vara betydelselös. Detta är dock fel. På den politiska världskartan är kristdemokratin väl företrädd.

Nils Arbøl: **Kristdemokraterna en världsrörelse**. Samhällsgemenskaps förlag 1987

Kristdemokraternas rötter finns i 1800-talet, inte minst i katolicismens strävan att skapa ett politiskt alternativ till socialism och liberal ekonomism. I vår tid har en "andra väg" av kristdemokratiska partier grundats. Dessa uppstod ur önskan att motverka politikens polarisering under trycket av fascism och kommunism, och söker idag utforma en "tredje väg" mellan höger och vänster. Kristdemokratin har efter 1945 varit vital för många länders återuppbyggnad och demokratiska revitalisering.

Om *Kristdemokraterna en världsrörelse* handlar den danske författaren Nils Arbøls bok, som det KDS närstående Samhällsgemenskaps förlag nu översatt. I boken ges en värdefull översikt av kristdemokraternas bakgrund och aktuella program i olika länder. Den inledande analysen är både elegant och insiktsfull. Arbøl pekar på strävan att erbjuda ett klart, etiskt grundat alternativ till de icke-kon-

fessionella, på (relativt) distinkta yrkesgrupper byggda partierna. Familjen samt tanke-, tros- och yttrandefriheten sätts i centrum. Kollektivism och förstatligande kritiserar. Ekonomisk frihet värdesätts, men på flera håll har kristdemokrater motarbetat stora företags makt och genomfört jordreformer. För en fri skola har kristdemokrater till sist kämpat hårt.

Till kristdemokraternas goda sidor hör inflytandet från en lång kristet-klassisk tradition i analysen av olika samhällsfrågor. Till svagheter hör en benägenhet att något svepande avfärda *andra* alternativ till socialismen. "Både liberalismen och socialismen är böjda att uppfatta människan som en rent fysisk individ," skriver t ex Arbøl. Gäller detta *all* liberalism? Till skillnad från konservatism sägs kristdemokratin också vara en "reformistisk och progressiv" rörelse. Men ett grunddrag i modern konservatism har ju ofta sagts vara "att reformera för att bevara"!

Möjligen räcker den kristna grundvalen ändå inte helt till för att ge den moderna kristdemokratin full enhetlighet. Denna rörelse har också den dragits in i spänningsfältet mellan traditionell kristendom och modernism, vilket medfört många djupgående inkonsekvenser. De kristdemokratiska partierna har därför den samlande inspirationen till trots, också väsentliga inbördes olikheter.